

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 24 Αυγούστου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα: «Άμεση ανάγκη προστασίας, αποκατάστασης και ανάδειξης του Φράγκικου Κάστρου Άρλας (Γυφτόκαστρο) στα Ζησιμαίικα του Δήμου Δυτικής Αχαΐας»

Το Φράγκικο Κάστρο Άρλας, γνωστό επίσης ως Γυφτόκαστρο, Αιγυπτόκαστρο ή Κάστρο της Φώσταινας, αποτελεί σημαντικό μεσαιωνικό οχυρωματικό μνημείο της Αχαΐας. Βρίσκεται στη θέση «Ποταμιά», στα όρια της Τοπικής Κοινότητας Φλόκα του Δήμου Δυτικής Αχαΐας, κοντά στον οικισμό Ζησιμαίικα και επί της επαρχιακής οδού προς Σαντομέρι.

Πρόκειται για μνημείο ιδιαίτερης ιστορικής και αρχιτεκτονικής αξίας, το οποίο συνδέεται με την ιστορική εξέλιξη της ευρύτερης περιοχής και με τους οικισμούς της Άρλας και της Φώσταινας. Σύμφωνα με διαθέσιμες ιστορικές πηγές, η οχύρωση χρονολογείται στον 13ο αιώνα και διατηρεί σημαντικά κατάλοιπα, μεταξύ των οποίων τα περιμετρικά τείχη, πύργοι, η κύρια πύλη, καθώς και κατασκευές και δεξαμενή στο εσωτερικό του.

Παρά τη σημαντική αυτή κληρονομιά, το μνημείο παραμένει ουσιαστικά αναξιοποίητο και χωρίς την απαιτούμενη συστηματική φροντίδα. Η φθορά του χρόνου, η βλάβη, η απουσία εργασιών καθαρισμού και συντήρησης, καθώς και η έλλειψη στοιχειωδών υποδομών για την ασφαλή πρόσβαση και επίσκεψη, δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους για τη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης του μνημείου.

Κατά το παρελθόν είχε προβληθεί από την αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία ζήτημα σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης στο μνημείο, καθώς τμήμα του πρανούς που οδηγεί προς την κύρια πύλη φέρεται να έχει περιφραχθεί από ιδιώτη.

Το ζήτημα της πρόσβασης, ωστόσο, δεν μπορεί να λειτουργεί ως λόγος αναστολής της υποχρέωσης της Πολιτείας να προστατεύσει ένα σημαντικό μνημείο της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αντιθέτως, καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη να αποσαφηνιστεί το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτάσεων πέριξ του μνημείου, να προσδιοριστούν οι υφιστάμενες χρήσεις γης και να εξασφαλιστεί, με τις

προβλεπόμενες διοικητικές και νομικές διαδικασίες, η νόμιμη και ασφαλής πρόσβαση σε αυτό.

Η σημερινή κατάσταση δεν συνάδει με μια σύγχρονη πολιτική προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Αιγυπτόκαστρο θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό πολιτιστικό και τουριστικό πόλο για τη Δυτική Αχαΐα, να ενταχθεί σε διαδρομές πολιτιστικού και φυσιολατρικού τουρισμού και να συνδεθεί με τα υπόλοιπα ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία της περιοχής.

Είναι επομένως αναγκαίο να υπάρξει άμεση κινητοποίηση των αρμόδιων υπηρεσιών, με αυτοψία και τεκμηρίωση της υφιστάμενης κατάστασης, εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών και προγραμματισμό συγκεκριμένων παρεμβάσεων για τη διάσωση και ανάδειξη του μνημείου.

Επειδή το Φράγκικο Κάστρο Άρλας αποτελεί σημαντικό τμήμα της μεσαιωνικής πολιτιστικής κληρονομιάς της Αχαΐας και ένα από τα χαρακτηριστικά οχυρωματικά μνημεία της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Αχαΐας,

Επειδή η παρατεταμένη απουσία ουσιαστικών παρεμβάσεων αυξάνει τον κίνδυνο περαιτέρω κατάρρευσης και μη αναστρέψιμων αλλοιώσεων σε τμήματα του μνημείου, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να χαθεί ένα σημαντικό στοιχείο της τοπικής ιστορικής μνήμης,

Επειδή η προστασία ενός αρχαιολογικού και ιστορικού μνημείου δεν μπορεί να περιορίζεται στην τυπική καταγραφή και εποπτεία του, αλλά προϋποθέτει ενεργές παρεμβάσεις συντήρησης, προστασίας, αποκατάστασης και ανάδειξής του,

Επειδή η δυσκολία πρόσβασης προς το μνημείο, λόγω της περίφραξης τμήματος του πρσανούς που οδηγεί προς την κύρια πύλη, δεν μπορεί να αποτελεί διαρκή δικαιολογία για την απουσία κρατικής παρέμβασης, αλλά αντιθέτως επιβάλλει την άμεση διερεύνηση και επίλυση του ζητήματος από τις αρμόδιες υπηρεσίες,

Επειδή η ανάδειξη του Φράγκικου Κάστρου Άρλας, μέσω εργασιών καθαρισμού, στερέωσης, αποκατάστασης, κατάλληλης σήμανσης και διακριτικού φωτισμού, θα μπορούσε να καταστήσει το μνημείο επισκέψιμο και να συμβάλει στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού,

Επειδή η Πολιτεία οφείλει να διασφαλίσει ότι ένα σημαντικό μνημείο της Αχαΐας θα προστατευθεί από την περαιτέρω φθορά και θα αποδοθεί στις επόμενες γενιές ως ζωντανό στοιχείο της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου,

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

1. Έχει πραγματοποιηθεί πρόσφατη αυτοψία της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων Αχαΐας στο Φράγκικο Κάστρο της Άρλας (Αιγυπτόκαστρο) και

ποια είναι η σημερινή κατάσταση διατήρησης των τειχών, των πύργων, της πύλης, της δεξαμενής και των λοιπών σωζόμενων κατασκευών;

2. Υπάρχει καταγεγραμμένο σχέδιο και προγραμματισμός του Υπουργείου Πολιτισμού για εργασίες καθαρισμού, στερέωσης, συντήρησης, αποκατάστασης και αναστήλωσης του μνημείου;
3. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των εκτάσεων περιμετρικά του μνημείου;
4. Τι μέτρα προτίθεται να λάβει το Υπουργείο για την εξασφάλιση νόμιμης, ασφαλούς και απρόσκοπτης πρόσβασης προς το μνημείο;
5. Προτίθεται το Υπουργείο Πολιτισμού να αναλάβει συγκεκριμένες και άμεσα υλοποιήσιμες πρωτοβουλίες για τη διάσωση και ανάδειξη του Φράγκικου Κάστρου της Άρλας, ώστε ένα σημαντικό μνημείο της ιστορικής κληρονομιάς της Αχαΐας να μην αφεθεί στη φθορά του χρόνου;

Ο ερωτών βουλευτής

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας